

HOOFDSTUK 5

Goederen, grondstoffen en materialen

In de vorige hoofdstukken zijn beleggingsvormen besproken die over het algemeen een uitkering geven in de vorm van rente of dividend, als vergoeding voor het beschikbaar stellen van kapitaal. Iemand kan zijn geld echter ook beleggen in goederen of materialen. Hij gaat dan niet voor de inkomsten, maar puur voor de waardevermeerdering. Dit kan soms tijdelijk heel goed uitpakken, maar op de lange duur zijn materialen en goederen geen zaken waarin men moet beleggen.

Een goed voorbeeld is de postzegel. In de jaren zeventig van de vorige eeuw was menigeen ervan overtuigd dat postzegels alleen maar meer waard zouden worden. Zelfs serieuze financiële instellingen gingen over tot het aankopen van partijen postzegels. Gedurende enige jaren gingen de prijzen inderdaad omhoog. Rond de eeuwwisseling bleek echter dat de meeste postzegels sterk in waarde waren gedaald.

Een oude postzegel is een eindproduct dat alleen als verzamelobject waarde heeft, de productiewaarde is nagenoeg nul. Hetzelfde geldt in meer of mindere mate voor kunst, dure wijn, diamanten en sieraden. Deze verzamelobjecten horen dus niet in een beleggingsportefeuille.

Grondstoffen en materialen

Productiewaarde is er wel voor materialen en grondstoffen die gebruikt kunnen worden voor de opwekking van energie of voor de productie van goederen. In tijden van sterke economische groei kan het kopen van grondstoffen tijdelijk zeer lucratief zijn. Grondstoffen kunnen bij een groeiende vraag snel meer waard worden.

Grondstoffen en materialen hoeft de belegger niet fysiek aan te houden, er zijn verschillende financiële instrumenten waarmee hij kan profiteren van de prijsontwikkeling van deze grondstoffen, zoals de derivaten opties, futures, turbo's of trackers (hoofdstuk 6).

Edelmetalen (zoals goud, platina en zilver) en grondstoffen (zoals olie, aluminium, koper, nikkel, lood en zink) kunnen het risico van een beleggingsportefeuille verminderen, omdat hun prijs niet of zelfs tegengesteld varieert met de koersbewegingen op de aandelen- of obligatiemarkt. Zo zorgt een plotseling sterk stijgende olieprijs vaak voor dalende aandelenkoersen. Het toevoegen van een paar vaten olie aan de portefeuille heeft

dan een dempend effect. In het algemeen geldt dat een hoge inflatie slecht is voor aandelen, maar wel positief doorwerkt in de prijzen van grondstoffen. Of eigenlijk is het ook vaak andersom: stijgende grondstofprijzen veroorzaken inflatie.

Olie is het belangrijkste economische product ter wereld. Het wordt langzaam maar steeds schaarser, omdat er meer wordt verbruikt dan er wordt gevonden. Bovendien bevinden veel oliereserves zich in politiek instabiele regio's, wat de beweeglijkheid van de prijs versterkt. Hoge olieprijsen werken door in de prijzen van veel producten, maar allereerst natuurlijk in benzine en stookkosten.

Metalen en edelmetalen

De vraag naar metalen en edelmetalen hangt vaak sterk samen met de gang van zaken in een bepaalde industrie. Koper bijvoorbeeld, wordt in de elektrotechnische industrie gebruikt, onder meer in kabels. Aluminium is licht en goed te verwerken. In het bijzonder de verpakkingindustrie, vliegtuigbouw en autosector verwerken veel aluminium. Nikkel heeft als voordeel dat het bestand is tegen hoge temperaturen en corrosie. Het wordt onder meer gebruikt voor het maken van roestvrij staal. Lood is zacht en ook corrosiebestendig en zit vooral in batterijen en accu's.

Al deze materialen hebben hun specifieke kwaliteiten, maar je moet toch goed in de markt ingevoerd zijn om vast te kunnen stellen of de prijs correct is of dat er mogelijkheden zijn om geld te verdienen. Dat geldt ook voor edelmetalen.

Goud is van oudsher de vluchthaven van beleggers in tijden van paniek en biedt ook bescherming tegen inflatie. De belangrijkste goudmijnen van de wereld liggen in Zuid-Afrika, Australië, de Verenigde Staten, Canada en Rusland.

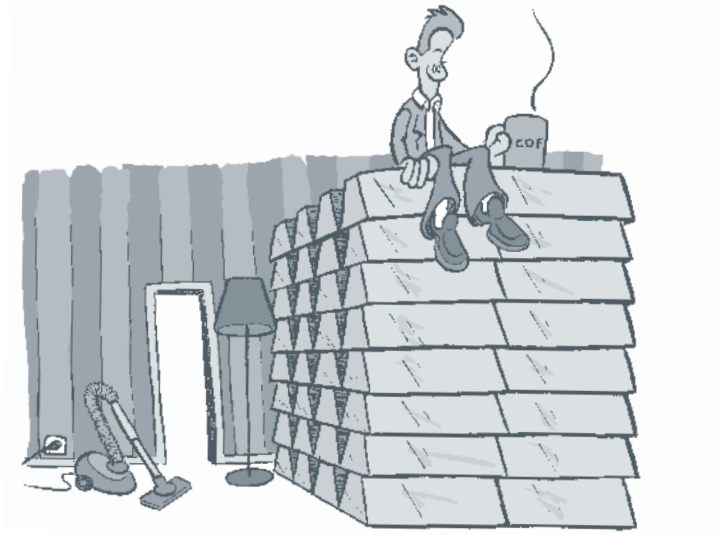
Platina wordt gebruikt voor autokatalysatoren, elektrodes voor brandstofcellen, computers en tandheelkundige materialen. Door de opkomst van elektronische auto's is de vraag naar platina sterk toegenomen en de prijs ook. Palladium is sterk verwant met platina en kan dit edelmetaal in veel gevallen ook vervangen. De grootste leverancier van palladium is Rusland, maar ook in Zuid-Afrika en in Noord-Amerika wordt het gewonnen.

Een metaal als palladium is als belegging beduidend speculatiever dan het traditionele goud en zilver. De grote prijsschommelingen van dit metaal hebben ertoe geleid dat de elektronische industrie op zoek is gegaan naar

alternatieve oplossingen zonder palladium. Dat illustreert precies het nadeel van grondstoffen en materialen als belegging: ze hebben weliswaar productiewaarde, maar zijn, net als verzamelobjecten, op zichzelf niet productief. Er wordt geen waarde toegevoegd, het groeit niet en er komt geen rente of dividend uit. Daarmee diskwalificeert deze categorie zich feitelijk als beleggingscategorie voor de langere termijn. Slechts om het risico terug te dringen in een portefeuille met een korte beleggingshorizon komen edelmetalen en grondstoffen soms in aanmerking.

Beleggen in edelmetalen

Er zijn verschillende manieren om in edelmetalen te beleggen, om te beginnen door baar goud of zilver te kopen, bijvoorbeeld in de vorm van staven. Maar tienduizenden euro's aan goud loopt dan snel in de gewichten. Kleine beleggers kunnen kleine plaatjes goud kopen of gouden munten zoals de Zuid-Afrikaanse Krugerrand, de Amerikaanse Eagle of de Canadese Maple Leaf.

Verder is het mogelijk bij een bank een girale edelmetaalrekening te openen. Het bezit aan edelmetaal ligt bij de bank dan niet in natura, maar staat als saldo in grammen of ounces op een rekening geboekt. De verschillen tussen de aan- en verkoopprijs, dus de winstmarge voor de bank, is bij giraal edelmetaal kleiner dan bij de verhandeling van munten, dat is een voordeel. De meeste banken vragen een minimale eerste storting, bijvoor-

beeld van 100 gram of 50 euro. De bank vergoedt op een edelmetalenrekening geen rente, maar rekent meestal ook geen bewaarloon.

Een derde mogelijkheid is beleggen in aandelen van bedrijven die zich bezighouden met het winnen van edelmetalen. Mijnbouwbedrijven zijn echter zeer gevoelig voor de prijscyclus van die metalen, waardoor periodes van sterke winstgevendheid kunnen afwisselen met periodes van forse verliezen. Dit soort aandelen is daardoor risicovoller dan bijvoorbeeld aandelen in de voedingsindustrie, waar prijzen stabielere zijn. Het is daarom maar de vraag of zij op lange termijn in staat zijn voor de belegger voldoende waarde te creëren. Maar voor speculatie op een stijging van de goudprijs zijn zij soms wel tijdelijk geschikt. Opname van mijnbouwaandelen in de portefeuille kan het risico dus verminderen. Vooral goudmijnaandelen hebben de eigenschap dat zij tegen de markt in bewegen en dat kan het risico van het aandelendeel van de portefeuille verminderen.

Ten slotte kan een positie worden ingenomen via derivaten zoals opties, trackers of turbo's. Hierbij is het bedrag dat moet worden geïnvesteerd een stuk lager dan de onderliggende waarde. De risico's kunnen echter makkelijk oplopen doordat de koersbewegingen van derivaten meestal procentueel veel sterker zijn dan die van de onderliggende waarde. Dus is het zaak de omvang van de onderliggende waarde goed in de gaten te houden.

Vuistregels

Wie bij het samenstellen van een beleggingsportefeuille bij de opname van edelmetalen en grondstoffen deze vuistregels in acht neemt, omzeilt vele valkuilen:

1. Reken de wijnkelder, kunstvoorwerpen of de postzegelverzameling niet tot de beleggingsportefeuille,
2. Voeg edelmetalen en grondstoffen tijdelijk toe aan de portefeuille in tijden van oplopende of hoge inflatie.
3. Blijf weg van edelmetalen en grondstoffen bij een beleggingshorizon van tien jaar of langer.
4. Maak gebruik van derivaten of girale tegoeden, dat is minder riskant dan het in huis houden van waardevolle zaken zoals edelmetalen.
5. Houd bij derivaten de omvang van de onderliggende waarde goed in de gaten.